

Nr 208.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1938/1939 till länsnykterhetsnämnderna m. m.; given Stockholms slott den 12 mars 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

I årets statsverksproposition (femte huvudtiteln) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1938/1939 beräkna *dels* (punkten 66) till Länsnykterhetsnämnderna ett förslagsanslag av 100,000 kronor, *dels ock* (punkten 67) till Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. ett reservationsanslag av 165,000 kronor.

Såsom motivering till uppförandet av ett anslag för förstnämnda ändamål anförde jag till statsrådsprotokollet, att det för innevarande års riksdag

borde framläggas proposition på grundval av ett av rusdryckslagstiftningsrevisionen utarbetat lagförslag rörande vissa ändringar i alkoholistlagen, innehållande bland annat bestämmelser om länsnykterhetsnämnder, varvid man syntes hava att räkna med att kostnaderna för dessa nämnder borde helt gäldas av statsmedel. Storleken av anslaget till länsnykterhetsnämnderna kunde med hänsyn till frågans dåvarande läge endast preliminärt beräknas. Då vidare frågan om uppskattningen av anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. delvis sammanhänge med spörsmålet om anslag till länsnykterhetsnämnderna, kunde ej heller förstnämnda anslag upptagas annat än preliminärt.

Sedan Kungl. Maj:t förut denna dag på min föredragning beslutat till riksdagen avlåta proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 juni 1931 (nr 233) om behandling av alkoholister (alkoholistlag) — avseende bland annat inrättandet av länsnykterhetsnämnder i anslutning till rusdryckslagstiftningsrevisionens förenämnda förslag — torde frågan om anslag för budgetåret 1938/1939 såväl till dessa nämnder som till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. böra upptagas till slutlig behandling.

Anslaget till länsnykterhetsnämnderna.

Vid behandlingen i förenämnda proposition av frågan om inrättandet av länsnykterhetsnämnder har en närmare redogörelse lämnats för de olika förslag, som väckts rörande detta spörsmål, samt myndigheters och sammanslutningars yttranden över dessa förslag. Jag tillåter mig därför hänvisa till denna redogörelse samt finner i förevarande sammanhang allenast påkallat att uppehålla mig vid vad som framkommit i yttrandena över den i nämnda proposition återgivna, år 1937 upprättade departementspromemorian rörande ändringar i alkoholistlagen i vad dessa avse kostnaderna för länsnykterhetsnämndernas verksamhet.

Jag vill därvid till en början erinra om att de i promemorian ifrågasatta ändringarna föreslagits få det innehåll, som framginge av ett i promemorian intaget lagutkast.

I enlighet med detta utkast skulle — förutom den kommunala nykterhetsnämnden — i varje län finnas en länsnykterhetsnämnd. För Stockholms vidkommande skulle den kommunala nykterhetsnämnden tillika vara länsnykterhetsnämnd för Stockholms stads område. Beträffande länsnykterhetsnämndens sammansättning borde enligt utkastet gälla, att en ledamot — tillika ordförande — utsåges av socialstyrelsen efter samråd med kontrollstyrelsen, en ledamot, som skulle vara läkare, av socialstyrelsen efter samråd med medicinalstyrelsen, en ledamot av länsstyrelsen samt två ledamöter av landstinget; dock att i län, som omfattade två landsting, vardera landstinget skulle utse en ledamot och att i län, som omfattade stad, vilken icke deltog i landsting, landstinget utsåge en ledamot och fullmäktige i den staden en ledamot. För varje ledamot skulle på enahanda sätt utses en suppleant. Ledamöter och suppleanter skulle utses för två år i sänder. Slutligen skulle närmare

bestämmelser angående länsnykterhetsnämndernas verksamhet meddelas av Kungl. Maj:t.

I fråga om kostnaderna för dessa nämnders inrättande inskränkte sig promemorian till ett återgivande av rusdryckslagstiftningsrevisionens beräkningar, enligt vilka sagda kostnader, vilka revisionen funnit helt böra åvila staten, kunde uppskattas till 250,000 kronor för år, därav till arvoden till ordförande och eventuellt annan mera arbetstyngd ledamot samt reseersättningar 50,000 kronor, till expenser likaledes 50,000 kronor och till personalkostnader 150,000 kronor.

Vid den remissbehandling, som promemorian underkastades, inlät sig endast socialstyrelsen på en närmare beräkning av de kostnader, som de ifrågasatta nämnderna årligen skulle komma att draga. Vissa myndigheter — länsstyrelserna i Älvsborgs, Värmlands och Västernorrlands län, statens inspektör för fattigvård och barnavård, styrelsen för statens alkoholistanstalt å Svartsjö, förste polisintendenten i Stockholm samt fattigvårdsstyrelserna i Ulricehamn och Falun — framhöllo helt allmänt, att länsnykterhetsnämnden vore en alltför dyr organisation, som ändock icke erbjöde någon garanti för större effekt i nykterhetsarbetet. I övriga yttranden har den ekonomiska frågan icke berörts.

Såsom erinrats i förenämnda proposition angående ändring i vissa delar av alkoholistlagen, har *socialstyrelsen* vid sina kostnadsberäkningar ansett de årliga utgifterna för länsnykterhetsnämndernas verksamhet kunna begränsas till sammanlagt 150,000 kronor.

Ämbetsverket har i sitt yttrande inledningsvis anfört, att det syntes kunna betraktas såsom självfallet, att förevarande kostnader skulle bestridas av statsverket, vilket också antytts i 9 § sista stycket av promemorieutkastet. Styrelsen anför därefter i fråga om ledamöternas rätt till arvode:

Beträffande arvoden till ledamöterna av länsnykterhetsnämnderna uppställde sig i första hand frågan, huruvida dylika arvoden över huvud borde utgå till sådan ledamot. Uppdraget att vara ledamot skulle ju kunna anses vara ett honnörsuppdrag och därför icke förknippat med arvode. Med avseende härå måste emellertid beaktas, att erfarenheten mycket tydligt givit vid handen, att ledamotskap av kommunal nykterhetsnämnd icke betraktades såsom eftersträfvansvärt och att det med fog kunde antagas, att icke heller uppdraget att vara ledamot av länsnykterhetsnämnd komme att bli eftersökt. Åtminstone en del av ledamöterna, ordföranden och ledamot med mera regelmässiga särskilda uppgifter, syntes därför böra åtnjuta arvode. Dessa arvoden syntes dock kunna hållas vid en jämförelsevis låg nivå och uppskattas till ett genomsnittligt belopp per länsnykterhetsnämnd av 1,000 kronor. Årsbehovet för 24 nämnder skulle i överensstämmelse härmed kunna beräknas till 24,000 kronor.

Vidkommande kostnaderna för ledamöternas resor samt dagarvoden framhåller styrelsen följande.

Till ledamot av länsnykterhetsnämnd syntes böra utgå rese- och trakta-mentsersättning för beivrande av sammanträde ävensom dagarvode. Av praktiska skäl syntes länsnykterhetsnämnd böra giva ett allmänt bemyndigande åt ordföranden, att, eventuellt i samråd med annan lämplig ledamot, å nämndens vägnar handlägga löpande uppgifter av mera brådskande

natur. Med hänsyn härtill syntes man kunna utgå från att länsnykterhetsnämnd icke skulle behöva avhålla ordinarie sammanträde oftare än en gång i kvartalet. Om rese- och traktamentsersättningen till varje ledamot och sammanträde beräknades till i runt tal 20 kronor — för åtskilliga ledamöter syntes icke någon som helst ersättning komma ifråga, enär de vore bosatta å sammanträdesorten — bleve det sammanlagda beloppet per år 9,600 kronor eller avrundat 10,000 kronor. Om dagarvode för beivrande av sammanträde sattes till 15 kronor, bleve det sammanlagda beloppet för år 7,200 kronor eller avrundat 7,000 kronor. Eventuellt borde särskilt sammanträdesarvode icke utgå till ordförande och annan ledamot, som åtnjöte årsarvode. I sådant fall skulle beloppet för sammanträdesarvodena stanna vid 4,320 kronor eller avrundat 4,500 kronor. Totalbeloppet för sammanträdeskostnader skulle sålunda bli 17,000 kronor eller eventuellt 14,500 kronor.

I fråga om andra resekostnader än de nu angivna framhåller styrelsen:

Länsnykterhetsnämnd måste förfoga över möjlighet att låta ledamot eller tjänsteman hos nämnden företaga resor till de underlydande kommunala nykterhetsnämnderna för inspektion samt för att undersöka aktuella fall och lämna biträde, råd och anvisningar. Det vore uppenbarligen icke möjligt att på förhand med någon tillförlitlighet beräkna behovet av medel för detta ändamål. Framför allt saknades erfarenhet till ledning vid uppskattningen av antalet sådana resor. Man visste ju icke, om de kommunala nykterhetsnämnderna komme att bliva benägna att sända representanter till länsnykterhetsnämnden för att framlägga nämndernas svårigheter eller om det i allmänhet bleve erforderligt för länsnykterhetsnämnden att genom representanter företaga resor till de kommunala nykterhetsnämnderna. Det sistnämnda bleve givetvis fallet, då det vore fråga om en tredskande nykterhetsnämnd, men i många fall berodde nykterhetsnämndernas överksamhet icke på likgiltighet för sina uppgifter utan på en känsla av oförmåga. Då de genom tillkomsten av länsnykterhetsnämnderna finge en institution, till vilken de lätt nog kunde vända sig för att få vägledning i konkreta fall, kunde det därför vara möjligt att de i stor utsträckning själva inställde sig hos denna. I många fall kunde ju också kommunikationen mellan de kommunala nykterhetsnämnderna och länsnykterhetsnämnden ske skriftligen eller per telefon. Självfallet borde länsnykterhetsnämnd tillse, att resorna planerades så, att besök hos flera kommunala nykterhetsnämnder kunde göras under en och samma resa. Å andra sidan måste det förutsättas, att understundom ett enda fall kunde påkalla flera resor av representanter för länsnykterhetsnämnden. Om man i betraktande härav räknade med i genomsnitt 25 resor per år och länsnykterhetsnämnd samt med en genomsnittskostnad för varje resa av 20 kronor, bleve medelsbehovet för resor under ett år för samtliga länsnykterhetsnämnder 12,000 kronor.

Vad därefter angår medelsbehovet till *expenser*, anför styrelsen följande:

Rusdryckslagstiftningsrevisionen räknade med att länsnykterhetsnämnderna skulle kunna erhålla erforderliga tjänstelokaler särskilt genom systembolagen. Härvid vore att märka, att revisionens förslag innebure en mycket intim förbindelse mellan systembolagen och länsnykterhetsnämnderna, i det att de senare skulle äga insätta två ledamöter i systembolagens styrelser. Denna förbindelse föreläge icke enligt det remitterade förslaget. Med hänsyn därtill syntes det vara alltför optimistiskt att bygga på revisionens beräkningar i detta avseende. Hyra för sammanträdeslokal syntes därför komma

att bli en i regel ofrånkomlig utgiftspost. Sådan lokal borde emellertid givetvis endast förhyras för dag, varför kostnaden härför bleve relativt obetydlig. Den syntes för samtliga nämnder kunna uppskattas till i runt tal 1,500 kronor, beräknat efter 4 sammanträden per år och 15 kronor per sammanträde. Även hyra för länsnykterhetsnämndens kansli syntes utgöra en i allmänhet ofrånkomlig utgiftspost. Mången gång syntes detta kansli lämpligen kunna vara förlagt till nämndens tjänstemans bostad eller annan lokal, som denne förfogade över. Även om i sådant fall viss ersättning härför borde utgå till vederbörande, så kunde beloppet sättas jämförelsevis lågt. I vissa fall kunde det emellertid bli nödvändigt, att länsnykterhetsnämnden förhyrde särskild lokal för ändamålet. Om man räknade med ett genomsnittligt belopp av 300 kronor per år för hyra av kanslilokal, syntes man vara på den säkra sidan. Detta skulle motsvara ett sammanlagt belopp per år för samtliga länsnykterhetsnämnder av 7,200 kronor eller i runt tal 7,000 kronor. För andra kanslikostnader, såsom skrivhjälp, papper, porto, telefon, syntes böra beräknas samma belopp per år eller 7,000 kronor. Med hänsyn till behovet av nyanskaffningar under första tiden syntes dock beloppet för första året böra uppskattas till i runt tal 10,000 kronor.

Styrelsen övergår härefter till de särskilda personalkostnader, som förslaget genomförande torde komma att medföra:

Den hittillsvarande erfarenheten gäve mycket klart vid handen, att förutsättningen för att en nykterhetsnämnd med ett någorlunda omfattande verksamhetsområde skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sin uppgift vore, att den förfogade över särskild arbetskraft, som kunde ägna sig helt eller delvis åt detta arbete. På samma sätt som nödvändigheten framtvungit den ordningen vid de större kommunala nykterhetsnämnderna, att praktiskt taget allt löpande arbete vore anförtrott åt särskilda tjänstemän, medan nämnden själv inskränkte sig till en allmän dirigerande och granskande verksamhet, så hade man att räkna med att länsnykterhetsnämnderna måste överlåta huvudparten av sitt löpande arbete åt särskilda, i dess tjänst anställda tjänstemän. Såsom rusdryckslagstiftningsrevisionen framhållit, kunde det därvid på sina håll visa sig lämpligt, att nämnden anlätade en tjänsteman i den kommunala nykterhetsnämnden på orten eller i systembolaget. Ätminstone till en början, innan verksamheten tagit fasta former, och måhända även alltjämt i fortsättningen, borde länsnykterhetsnämndens tjänsteman sålunda mångenstädes kunna förena sitt arbete i nämndens tjänst med annan verksamhet. Med hänsyn härtill syntes rusdryckslagstiftningsrevisionens uppskattning av kostnaderna för länsnykterhetsnämndernas personaluppsättning — vilka revisionen dock uttryckligen angivit vara mycket svårberäkneliga — leda till onödigt höga belopp. Revisionen räknade nämligen med en genomsnittlig kostnad av 6,000 kronor per länsnykterhetsnämnd och år. I själva verket syntes hälften av detta belopp, eller 3,000 kronor, vara tillfyllest, åtminstone till en början, förutsatt att detta belopp betraktades såsom ett genomsnitt, vilket, där så erfordrades, borde kunna höjas ganska avsevärt. Om man utginge från 3,000 kronor per länsnykterhetsnämnd och år, skulle denna post belöpa sig på 72,000 kronor.

Därest medelsbehovet till övriga utgifter uppskattades till 6,500 kronor för år skulle — såsom redan framhållits — kostnaderna för länsnykterhetsnämndernas verksamhet enligt styrelsens mening således kunna beräknas till ett sammanlagt belopp av 150,000 kronor för år, fördelat på följande poster.

	Kronor
1. Arvoden till ledamöter	24,000
2. Sammanträdeskostnader	17,000
3. Andra resekostnader	12,000
4. Expenser	
hyra för sammanträdeslokaler	1,500
hyra för kanslilokaler	7,000
skrivhjälp, papper, telefon m. m.	10,000
	18,500
5. Personalkostnader	72,000
6. Övriga utgifter	6,500
	Kronor 150,000

Vid ett ikraftträdande den 1 januari 1939 av ifrågakarande ändringar av alkoholistlagen skulle därför i enlighet med dessa socialstyrelsens beräkningar för budgetåret 1938/1939 erfordras ett anslagsbelopp av 75,000 kronor till länsnykterhetsnämndernas verksamhet. Anslaget borde enligt styrelsens mening ställas till styrelsens förfogande och handhavas i enlighet med särskilda föreskrifter av Kungl. Maj:t.

Anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.

[Kungörelse den 27 maj 1932 (nr 216) om understöd av statsmedel till nykterhetsnämndernas verksamhet; förordning den 18 juni 1937 (nr 438) med vissa föreskrifter i avseende å nykterhetsnämnd.]

För innevarande budgetår har till förevarande ändamål anslagits ett belopp av 150,000 kronor, varav 105,000 kronor beräknats till understöd åt nykterhetsnämnder, 15,000 kronor till konferenser och kurser m. m., 27,000 kronor till understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder samt 3,000 kronor till understöd för utgivande av »Tidskrift för nykterhetsnämnderna» m. m.

I skrivelse den 30 augusti 1937 har *socialstyrelsen* efter samråd med kontrollstyrelsen samt statens inspektör för fattigvård och barnavård gjort framställning om anvisande av anslag för ifrågakarande ändamål för budgetåret 1938/1939.

Styrelsen har därvid först behandlat frågan om understöd åt nykterhetsnämnder och i detta avseende anfört huvudsakligen följande.

Statsunderstöd till nykterhetsnämnder avsåge kalenderår och utginge i efterskott. Understöd kunde utgå med högst 1,000 kronor, eller, då särskilda omständigheter därtill föranledde, högst 1,500 kronor. Understödet finge dock ej överstiga tre fjärdedelar av nämndens utgifter under närmast föregående år.

Under våren 1937 hade inkommit ansökningar från 417 nykterhetsnämnder, avseende understöd för verksamheten under år 1936. Med hänsyn till sina utgifter hade dessa nämnder enligt gällande författningsbestämmelser kunnat i statsbidrag begära sammanlagt 115,000 kronor. Åtskilliga nämnder hade

emellertid på grund av sin kännedom om tillgängliga medels otillräcklighet själva begränsat sina anspråk. Tillhopa hade därför i understöd begärts allenast 104,400 kronor. Vid anslagsfördelningen hade emellertid styrelsen nödgats ytterligare reducera beloppet med omkring 17,000 kronor.

Syftet med bestämmelserna om ifrågavarande understöd vore att stimulera kommunerna att ställa erforderliga medel till förfogande för nykterhetsnämndernas verksamhet. Detta syfte hade emellertid delvis förfelats på grund därav, att anslagen till understöd varit för små. Enligt socialstyrelsens mening borde för understöd beräknas så stort belopp, att nykterhetsnämnderna kunde erhålla ersättning för sina utgifter i hela den omfattning, gällande författning medgäve.

Antalet nykterhetsnämnder, som under våren 1939 komme att söka understöd, syntes böra beräknas till omkring 500. Med ledning av erfarenheterna från sistförflutna budgetår syntes man approximativt kunna uppskatta det belopp, som nästa budgetår skulle erfordras i understöd, till 135,000 kronor. Styrelsen hade därvid räknat med att kommunernas utgifter för ifrågavarande ändamål i allmänhet stegrades år från år samt att utgifterna för de nytilkommande nämnderna i genomsnitt skulle vara lägre än för dem, som tidigare erhållit understöd.

Under återopande av det anförda har socialstyrelsen hemställt, att för understöd åt nykterhetsnämnder måtte för nästa budgetår beräknas ett belopp av 135,000 kronor.

Socialstyrelsen har vidare föreslagit, att för konferenser och kurser m. m. må för budgetåret 1938/1939 beräknas ett belopp av 15,000 kronor eller samma belopp, som avsetts för innevarande budgetår. Styrelsen har i detta sammanhang anmält en styrelsens skrivelse bifogad skrift, däri alkoholistanstälternas föreståndareförening anhållit om ett årligt statsbidrag av 1,200 kronor till föreningens verksamhet. Av handlingarna framgår, att nämnda förening, som bildats år 1937, är en sammanslutning av de svenska alkoholistanstälternas ledande tjänstemän med syfte att genom utbyte av erfarenheter och dryftande av för anstälterna gemensamma problem främja alkoholistvårdsarbetet och anstaltspersonalens utbildning samt att föreningen i första hand torde komma att utöva sin verksamhet genom anordnande av medlemskonferenser. Socialstyrelsen anför, att föreningen, som tillkommit under medverkan av styrelsen och hade en för alkoholistvården betydelsefull uppgift, vore i behov av det sökta statsbidraget samt att detta bidrag lämpligen syntes kunna bestridas från anslagsposten till konferenser och kurser. Styrelsen hemställer därför om bemyndigande att från och med nästa budgetår utanordna bidrag till föreningen från berörda post.

Även utgifterna till understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder och till understöd för utgivande av Tidskrift för nykterhetsnämnderna och vissa andra publikationer, som utgivas av föreningen för främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet, har styrelsen uppskattat till oförändrade belopp. Styrelsen har alltså för dessa ändamål beräknat 27,000 respektive 3,000 kronor.

Styrelsen, som förutsatt, att några reservationer å anslaget icke komma att förefinnas vid utgången av budgetåret 1937/1938, har i överensstämmelse med det anförda beräknat, att för nästa budgetår skulle erfordras ett anslag av $(135,000 + 15,000 + 27,000 + 3,000)$ 180,000 kronor.

I sitt sedermera avgivna yttrande över förenämnda departementspromemoria rörande ändring i vissa delar av alkoholistlagen framhåller socialstyrelsen den inverkan på medelsberäkningen till anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., som ett införande av länsnykterhetsnämnder skulle medföra. Styrelsen anför härutinnan följande.

En av delposterna under anslaget — sammanslutningar av nykterhetsnämnder å 27,000 kronor — användes till understöd åt olika organisationer bland nykterhetsnämnderna. Dessa organisationer hade i första hand till uppgift att utöva en allmänt stimulerande verksamhet bland de kommunala nykterhetsnämnderna, såsom att anordna upplysningskurser för representanter för dessa, att sammanföra ledamöter för olika nykterhetsnämnder för utbyte av erfarenheter samt att i allmänhet väcka och befästa intresset för nykterhetsnämndernas uppgifter såväl bland allmänheten som bland nämndernas ledamöter. På senare tid hade vissa av sammanslutningarna även i någon mån ägnat sig åt sådan verksamhet, som fölle i linje med länsnykterhetsnämndernas uppgifter. Denna utvidgade verksamhet borde givetvis upphöra med utgången av år 1938. Med hänsyn härtill och då en del sammanslagningar av dessa organisationer syntes böra äga rum i samband med en ifrågasatt koncentration av systembolagen, syntes en sänkning med i runt tal 10,000 kronor, för år räknat, böra göras i fråga om nämnda utgiftspost å 27,000 kronor.

För budgetåret 1938/1939 skulle således posten till understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder böra upptagas 5,000 kronor lägre, än socialstyrelsen ursprungligen äskat, och anslaget i sin helhet begränsas till 175,000 kronor.

Departementschefen.

Vid bedömandet av de kostnader, som ett genomförande av förslaget om länsnykterhetsnämnder kommer att åsamka statsverket, måste till en början uppmärksammas, att frånvaron av all erfarenhet på detta område i hög grad försvårar en sådan uppskattning. Jag anser mig med hänsyn härtill böra förutskicka, att de kostnadsberäkningar, jag i det följande framlägger, i verkligheten måhända komma att påkalla vissa jämkningar de olika posterna emellan.

Emellertid torde under alla förhållanden vara uppenbart, att de siffror, till vilka rusdryckslagstiftningsrevisionen vid sina beräkningar kommit, äro för höga. Detta synes till dels vara en följd av den nära anknytning till systembolagen, som länsnykterhetsnämnderna enligt revisionens förslag skulle få. En sådan anordning är icke avsedd med nu föreliggande förslag.

De resultat, som framgått av socialstyrelsens beräkningar, har jag däremot ansett kunna läggas till grund för mina överväganden. Jag vill i detta sammanhang erinra om att den organisation av länsnykterhetsnämnderna, som föreslagits i den förut denna dag beslutade propositionen med förslag till ändringar av alkoholistlagen, endast föga avviker från den utformning, som givits motsvarande bestämmelser i det tidigare utremitterade lagutkastet. De avvikelser, som föreligga — jag tänker härvid bland annat på att någon motsvarighet till länsnykterhetsnämnd för Stockholms del i proposi-

tionen ej ansetts erforderlig — torde icke vara av natur att väsentligen ändra förutsättningarna för socialstyrelsens beräkningar.

Vad då till en början angår frågan om arvoden till ledamöterna av länsnykterhetsnämnder, finner jag i likhet med socialstyrelsen skäligt, att ordföranden samt annan ledamot, som mera regelmässigt fullgör särskilda uppgifter inom nämnden, tilldelas ett mindre arvode. Genomsnittligt torde denna utgiftspost kunna begränsas till 1,000 kronor för varje län, varvid emellertid möjligheter böra föreligga för en avvägning av arvodesbeloppen med hänsyn till den inom olika län växlande arbetsbördan. För nu angivet ändamål skulle alltså erfordras tillhoppa 24,000 kronor.

Vidkommande därefter frågan om resekostnads- och traktamentsersättning till ledamot för beivrande av sammanträde hava socialstyrelsens beräkningar icke föranlett erinran från min sida. För ändamålet synes alltså böra upptagas ett till 10,000 kronor avrundat belopp. Vad däremot beträffar dagarvodets storlek, torde styrelsen hava räknat väl lågt. I likhet med vad som gäller i fråga om mödrahjälpsnämnd, synes ledamot av länsnykterhetsnämnd eller suppleant för sådan böra åtnjuta arvode med 20 kronor för sammanträdesdag. Vidare lär — såsom styrelsen jämväl ifrågasatt — dylikt arvode skäligen böra tillkomma jämväl ordförande och annan ledamot, som uppbär årsarvode. Med hänsyn härtill och på i övrigt av styrelsen angivna grunder kan anslagsbehovet i denna del beräknas till likaledes i runt tal 10,000 kronor, varför sammanträdeskostnaderna sålunda skulle komma att uppgå till sammanlagt 20,000 kronor för år.

De särskilda kostnader, varmed styrelsen räknat för beredande av möjlighet för ledamot eller tjänsteman hos nämnden att företaga vissa erforderliga resor inom länet, torde av styrelsen jämväl hava beräknats i underkant. Det synes mig nämligen, som om genomsnittskostnaden för varje sådan resa icke kan uppskattas lägre än till 35 kronor. Med i medeltal 25 resor per år och nämnd skulle därför enligt denna beräkning förevarande kostnader kunna angivas till omkring 20,000 kronor.

I fråga om medelsbehovet till expenser synas utgifterna för hyra av sammanträdes- och kanslilokaler kunna beräknas till de belopp, som socialstyrelsen ifrågasatt, eller 1,500 respektive 7,000 kronor, även om man måhända härvidlag torde hava att räkna med möjligheten av högre kostnader. Däremot lära utgifterna för skrivhjälp, papper, telefon, porton och dylikt icke kunna begränsas inom den föreslagna kostnadsramen, 10,000 kronor. Ett belopp av 15,000 kronor synes vara erforderligt för detta ändamål. Till expenser skulle således krävas tillhoppa (1,500 + 7,000 + 15,000) 23,500 kronor.

I fråga om de kostnader, som komma att föranledas av anställandet av särskild personal hos nämnderna, torde — såsom socialstyrelsen även framhållit — kunna förutsättas, att arbetets omfattning skall medgiva, att nämndernas tjänstemän förena detta sitt arbete med annan verksamhet. Jag tvekar icke att på av styrelsen angivna skäl beräkna sagda kostnader till allnast 2,000 kronor per år och nämnd. Med hänsyn härtill skulle det sammanlagda medelsbehovet i nu angivet avseende kunna anslås till, avrundat, 50,000 kronor.

Då slutligen till övriga utgifter synes kunna beräknas samma belopp, som styrelsen ifrågasatt, eller 6,500 kronor, skulle tills vidare anslaget till länsnykterhetsnämnderna således för helt budgetår kunna uppskattas till (24,000 + 20,000 + 20,000 + 23,500 + 50,000 + 6,500) 144,000 kronor i enlighet med följande uppställning:

Avlöningar.

1. Arvoden:			
a) Årsarvoden	kronor	24,000	
b) Dagrarvoden, förslagsvis	»	10,000	kronor 34,000
2. Avlöning av personal			» 50,000
			<u>Summa kronor 84,000.</u>

Omkostnader.

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor	30,000
2. Expenser m. m., förslagsvis	»	30,000
		<u>Summa kronor 60,000.</u>

Vid ett inrättande av länsnykterhetsnämnder från och med den 1 januari 1939 skulle följaktligen medelsbehovet för budgetåret 1938/1939 inskränka sig till halva nämnda belopp eller 72,000 kronor. Anslaget torde böra uppföras såsom förslagsanslag.

Vad härefter angår anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., vill jag framhålla, att anslagsposten till understöd åt nykterhetsnämnder under senaste tiden höjts år från år men synes det oaktat alltjämt vara otillräcklig för sitt ändamål. Förhållandet sammanhänger med den oavbrutet fortgående ökningen i antalet nämnder, som söka understöd. I likhet med socialstyrelsen anser jag därför, att posten bör ytterligare höjas. Enligt min mening synes det emellertid tillräckligt att för ändamålet beräkna ett belopp av 125,000 kronor.

Vidkommande uppskattningen av övriga poster biträder jag vad socialstyrelsen härutinnan föreslagit. Hinder torde icke böra möta att från posten till konferenser och kurser understödja alkoholistanstaltarnas föreståndareförening.

Enligt dessa beräkningar skulle — under förutsättning av bifall till förenämnda förslag om länsnykterhetsnämnder — ifrågavarande anslag för nästa budgetår behöva upptagas till (125,000 + 15,000 + 22,000 + 3,000) 165,000 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Länsnykterhetsnämnderna för budgetåret 1938/1939 anvisa ett förslagsanslag av kronor 72,000; dels ock till Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. för budgetåret 1938/1939 anvisa ett reservationslag av kronor 165,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Anders Lundstedt.
